

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Strupčice okres Chomutov

431 14 Strupčice

Identifikátor školy: 600077527

Termín konání tematické inspekce: 24. - 25. březen 2003

Čj.:	061 57/2003-2005
Signatura:	tflcw114

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Tematická inspekce proběhla v Základní škole Strupčice okres Chomutov šest měsíců po řádné orientační inspekci. S odvoláním na inspekční zprávu č.j. 061 193/2002-2005 (signatura Of1cw102) doplňujeme pouze následující informace: od 1. ledna 2003 škola jako příspěvková organizace sdružuje nově i mateřskou školu (viz zřizovací listina zastupitelstva Obce Strupčice ze dne 23. 10. 2002, č.j. 364). V době konání tematické inspekce se v devíti třídách vzdělávalo 129 žáků. I když obec požádala MŠMT o udělení výjimky z počtu žáků pro školní rok 2002/2003 již před rokem, škola dosud tuto výjimku neobdržela. S ohledem na cíl tematické inspekce je nutno uvést, že školu navštěvuje 6 individuálně integrovaných žáků s mentálním postižením (dále i IIŽ s MP), jejichž výuka probíhá podle Vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22980/97-22. Na základě žádosti zaslané MŠMT byla škola zařazena do experimentálního ověřování individuální integrace žáků s mentálním postižením. Experimentální výuka zde probíhá od školního roku 1999/2000. Pět IIŽ s MP nepatří do místního školního obvodu. Rodiče volili pro své děti Základní školu Strupčice vzhledem k ochotě vedení školy a vyučujících žáky s mentálním postižením individuálně integrovat.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních a materiálně technických podmínek vzdělávání individuálně integrovaných žáků s mentálním postižením v základní škole
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy IIŽsMP v základní škole
- vedení povinné školní dokumentace IIŽsMP

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH A MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY INDIVIDUÁLNĚ INTEGROVANÝCH ŽÁKŮ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

S individuálně integrovanými žáky s mentálním postižením pracuje 8 učitelek z celkových jedenácti. Potřebnou odbornou a pedagogickou způsobilost nemá žádná z nich, pět z nich je bez kvalifikace i pro výuku v základní škole. Až na jednu nekvalifikovanou učitelku, která vyučuje teprve třetím rokem, mají ostatní pedagogové delší praxi a zkušenosti v oblasti výchovně vzdělávací činnosti.

Vzhledem k velikosti školy a k počtu vyučujících ve třídách s IIŽ s MP nevytvořily učitelky samostatný metodický orgán. Scházejí se neformálně denně, kdy řeší především problematiku pravidelné školní docházky žáků, jejich absenci a chování při výuce, a dále se scházejí nejméně 5x ročně při pedagogických radách, jejichž součástí je i projednávání problematiky všech integrovaných žáků, včetně žáků s mentálním postižením. S učitelkami je v denním kontaktu i výchovná poradkyně a ředitelka školy. Výhodné je, že základní pedagogický kádr vyučuje v obci již řadu let a že důvěrně zná rodinná prostředí všech žáků. Vedení školy věnuje značnou pozornost nekvalifikovaným pedagogům. Jedna z učitelek dálkově studuje výuku na 1. stupni ZŠ se zkouškami ze speciální pedagogiky, další studuje speciální pedagogiku jako samostatný studijní obor, jiní pak navštěvují vzdělávací akce, zaměřené zejména na oblast speciální pedagogiky (semináře a kurzy „Diagnostika a náprava spec. vývojových poruch učení a chování,“ „Integrovaný žák v podmínkách základní školy,“ „Specifické poruchy učení a

chování,“ „Dramatická výchova při výuce“ apod.). Učitelé mají přístup při osobním studiu k moderním publikacím a časopisům. Zpracované IVP vyhodnocují učitelky pravidelně v rozsahu 14 dnů až jednoho měsíce podle náplně jednotlivých předmětů.

Učebny jsou dostatečně prostorné a útulné, jejich výzdoba dotváří příjemnou atmosféru, třídy jsou vybaveny vesměs novým a velikostí vyhovujícím žákovským nábytkem, na 1. stupni jsou ve třídách pro výukové a odpočinkové činnosti i koutky s koberci. Učitelky mají k dispozici vedle běžných pomůcek pro výuku podle učebních programů Obecná škola a Základní škola řadu speciálních profesionálně vyrobených pomůcek pro výuku IIŽ s MP: obrázky, výukové tabelární pomůcky, stavebnice, bzučáky, kartičky pro řečovou výuku, modelovací i keramickou hlínu, vyučovací programy pro PC. Žáci používají soubory pracovních listů, učebnice pro výuku podle programu zvláštní školy, nakopírované archy s úkoly, puzzle, počítačidla, číselné řady, manipulační předměty na 1. stupni, na 2. stupni výukové soubory pro odborné předměty. Pro vzdělávací účely žáci využívají tělocvičnu, školní hřiště, v rámci pracovního vyučování pak dílnu, cvičnou kuchyňku a školní pozemek. Škola disponuje žákovskou knihovnou a počítačovou učebnou, kterou průběžně vedení školy modernizuje. Vyučující mohou používat CD přehrávače, video a radiomagnetofony.

Personální podmínky jsou nevyhovující, materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré a umožňují realizovat vzdělávání a výchovu individuálně integrovaných žáků s mentálním postižením, ale i ostatních žáků.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY INDIVIDUÁLNĚ INTEGROVANÝCH ŽÁKŮ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Škola realizuje na 1. stupni vzdělávací program č.j. 12035/97-20 Obecná škola, na 2. stupni program č.j. 16 847/96-2 Základní škola, individuálně integrovaní žáci s mentálním postižením v běžných třídách jsou vzděláváni podle Vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22 980/97-22 a mají sestaven individuální vzdělávací plán.

Realizace vzdělávacích programů je v souladu se zařazením školy do sítě škol.

Výuka probíhá podle platných učebních dokumentů. Kontrolou předložených rozvrhů vyučovacích hodin a zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že učební plány jednotlivých vzdělávacích programů jsou respektovány.

Výuka je v souladu s učebními plány sledovaných vzdělávacích programů Základní škola a Vzdělávacího programu zvláštní školy.

Povinná dokumentace nezachycuje průkazně průběh vzdělávání, protože ke dni konání tematické inspekce nebyly do třídních knih zapisovány některé předměty dle učebního plánu (pracovní vyučování, řečová výchova, psaní). Povinná dokumentace je vedena na platných tiskopisech. Všichni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (individuálně integrovaní žáci s mentálním postižením a integrovaní žáci se specifickými poruchami učení) prošli speciálně pedagogickými a psychologickými vyšetřeními, jejichž výsledky opravňují vřadit tyto žáky do režimu speciálního vzdělávání.

Vedení třídních knih nezachycuje průkazně průběh vzdělávání.

Vedení školy provádí kontroly naplňování učebních plánů a při hospitační činnosti v běžných třídách, kde jsou individuálně integrování žáci s MP, sleduje zejména využívání vyučovacích metod a využívání dalších zdrojů informací. Ze všech kontrol jsou pořizovány zápisy, pedagogové jsou s výsledky kontrol seznamováni individuálně, ústně (formou rozboru hospitovaných hodin) i v průběhu pedagogických rad. Při kontrolách však ředitelka školy nezachytila neprůkaznost záznamů v třídních knihách 4., 5. a 6. ročníku.

Kontrolní systém vedení školy není zcela účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy individuálně integrovaných žáků s mentálním postižením

V současné době ze šesti IIŽ s MP navštěvují ve třídách běžného typu základní školy dva 4. ročník, jeden 5. ročník a do 6. ročníku docházejí žáci tři.

V rámci tematické inspekce byla pozornost zaměřena v sedmi vyučovacích hodinách zejména na vzdělávání a výchovu v matematice, českém jazyce (a jeho všech součástech), dále při výuce nepovinného anglického jazyka (konverzace), v přírodopisu a při pracovní výchově. Součástí inspekční návštěvy bylo i nepřímé pozorování žáků v době přestávek (jak se zapojují do dění ve třídě apod.). Vzhledem k předchozí orientační inspekci a zpracované inspekční zprávě č.j. 061 193/2002-2005 bude se následující text týkat především práce s IIŽ s MP.

Výchovně vzdělávací proces, který zajišťují vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti, byl nekvalifikovaností pedagogů v různé míře poznamenán, kromě vynikající hodiny konverzace v anglickém jazyku.

Hodiny byly pečlivě připravené. Vyučující sledovali především splnění svých časových a tematických plánů i IVP. Avšak střídání přímé a nepřímé práce žáků běžné třídy a žáků s mentálním postižením nebylo vždy časově vyvážené a hodiny trpěly malou pestrostí forem a metod práce.

Ve většině hodin chyběla promyšlená motivace, a to jak úvodní, tak průběžná. Žákům nebyl ani ozřejmován smysl učení a jen občas bylo využíváno jejich zkušeností z mimoškolního života. Průběžná kontrola obou skupin (žáků běžné třídy základní školy + žáků s mentálním postižením) byla vyučujícími provázena povšechnými pochvalami a žáci byli hodnoceni za výkon a pokrok v práci. V závěru hodin však chybělo celkové hodnocení žakovských výkonů učiteli a neobjevovalo se ani sebehodnocení žáků. Žáci s mentálním postižením byli při inspekčních návštěvách hodnoceni pozitivně, ale bez klasifikace. Ze zápisů v žakovských knížkách, v katalogových listech a na vysvědčení je u pěti ze šesti IIŽ s MP patrný pozitivní charakter klasifikace známkou. U žádného žáka není využito slovního hodnocení, protože rodiče nemají zájem o tento způsob hodnocení svého dítěte.

Základní organizační formou sledovaných hodin naukového charakteru byla frontálně vedená výuka se střídáním přímé a nepřímé práce.

V průběhu hodiny pracovní výchovy ve 4. ročníku pracoval mentálně postižený žák s učitelkou sám, protože ostatní žáci měli hodinu anglického jazyka s další vyučující. Hodiny anglického jazyka se zúčastnil jako nepovinného předmětu další žák s MP. Bezproblémově se zapojoval do práce s ostatními žáky a má velmi přijatelné vzdělávací výsledky. Jeho působení v hodině bylo úspěšné, protože tato hodina byla vedena vynikajícím způsobem a žáka zcela zaujala a umožňovala mu využívat dosavadních dovedností. Zvolené metody práce v ostatních hodinách se opíraly především o zásadu přiměřenosti (věku a mentálním schopnostem žáků) a názornosti. Řešení úkolů neumožňovalo výraznější používání hmatových, sluchových i zrakových receptorů. Připravené úkoly pro nepřímou práci byly promyšlené, žáci při nich mohli používat profesionálně vyrobené názorné materiály i pomůcky zhotovené samotnými

vyučujícími. Vazba na konkrétní předměty v matematice ve 4. ročníku odstraňovala abstraktní používání čísel. Žáci dále používali také pomůcky speciální pohyblivé i statické číselné osy, k dispozici mají akustické krabičky (bzučáky), počítadlo, kartičky, vzor výrobku, obrázek apod. Nepřímá práce IIŽ s MP byla nepřiměřeně dlouhá, ale přímá individuální práce učitelů byla efektivnější, protože se opírala o komunikaci s žáky a o jejich vedení při řešení problému a odstraňování chyb. V takových okamžicích měli žáci možnost uplatňovat své komunikativní dovednosti a rozvíjet si slovní zásobu. Při výuce čtení měli příležitost si upevňovat dovednosti v neuspěchané atmosféře, ale na přípravu hlasité četby nezbyl čas. V této fázi se objevovaly i metodické chyby (absentoval nácvik obtížnějších slovních spojení, nácvik čtení předložek se slovy, čtení delších větných kólů apod.). Ve 4. ročníku se výborně vydařil pokus zapojit IIŽ s MP do dramatizace pohádek s využitím loutek.

Žáci neměli mnoho možností v průběhu hodin duševně odpočívat, k relaxaci na 1. stupni sloužil jen pohyb žáků po třídě při plnění úkolů a sledování dramatizace pohádek. Příliš monotónní práce vyvolávala na konci hodin únavu. Velmi dobré je, že v průběhu přestávek mohou žáci relaxovat na chodbách školy a starší žáci tam hrát stolní tenis.

Prostředí tříd bylo příjemné, vůči žákům s mentálním postižením velice vstřícné. Spolužáci jim umožňovali nerušený průběh nepřímé i přímé práce a při společných úkolech sledovali jejich výkony s porozuměním.

Interakce a vzájemná komunikace žáků a učitelů je na velmi dobré úrovni. Atmosféra ve třídě se přenáší na chování žáků, které je naprosto bezproblémové a tuto skutečnost oceňovali i oslovení rodiče v dotaznících. Vyučující na IIŽ s MP nespěchají, žáci mají čas na formulaci odpovědí, kultivují svůj slovní projev. Mentálně postižení žáci se kolektivnímu životu nevyhýbají ani o přestávkách, ani při akcích pořádaných školou (vystoupení v místním kostele, výlety, zájezdy do divadel, muzeí aj.).

Problémem je nespolehlivé domácí prostředí u dvou individuálně integrovaných žákyň s mentálním postižením. Žákyně často chybějí, mají i neomluvenou absenci, rodinné zázemí dívek ze sociokulturně znevýhodněného prostředí nepřispívá k aktivní kooperaci se školou a veškerá zodpovědnost leží na pracovnících školy.

Individuálně integrovaní žáci s mentálním postižením, kteří se vzdělávají v běžných třídách zdejší základní školy, jsou ve vzdělávání dosud úspěšní, jen jedna žákyně musela opakovat v letošním roce ročník.

Na základě výše uvedených poznatků je sledovaný průběh vzdělávání individuálně integrovaných žáků s mentálním postižením hodnocen jako průměrný a výsledky, kterých žáci dosahují, jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Individuálně integrovaní žáci s mentálním postižením jsou hodnoceni za výkony a výsledky ve vzdělávání klasifikací známkou, neboť to tak vyžadují zákonní zástupci žáků. V průběhu hodin jsou žáci povzbuzováni slovně. Vyučující pravidelně vyhodnocují individuální vzdělávací program každého žáka. Na základě těchto dílčích zjištění konkretizují další vzdělávací činnosti. Jiný způsob hodnocení zde není zaveden.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Na základě porovnání údajů uvedených v nejnovější verzi zřizovací listiny školy s textem rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol ČŠI konstatuje, že kontrolované dokumenty nejsou

v souladu. Součástí právního subjektu se od 1. ledna 2003 stala i mateřská škola, která vyvíjí činnost na detašovaném pracovišti, avšak škola zatím neobdržela rozhodnutí o zařazení do sítě škol s aktuálními změnami.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Školským úřadem Chomutov dne 1. 9. 1998 a protokol o provedení změny předchozího zařazení do sítě škol ze dne 28. 8. 2000 pod č.j. 401/2000
2. Zřizovací listina školy vydaná zastupitelstvem obce Strupčice ze dne 23. 10. 2002 pod č.j.364 s účinností od 1. ledna 2003
3. Zařazení školy do experimentálního ověřování IIŽ s MP, dokumenty vydány MŠMT pod značkami 22 954/99-24, 27 896/99-24, 21 509/2000-24, 30 563/2000-24, 18 861/2000-24
4. Hodnotící zpráva o průběhu vzdělávání IIŽ s MP ve školním roce 2001/2002
5. Personální dokumentace s osobními čísly 8678, 7311, 7373, 7243, 7184, 5850, 7348 a 6638
6. Třídní knihy, třídní výkazy ve školním roce 2002/2003 tříd IV. A, V. A a VI. A
7. Osobní dokumentace všech žáků tříd IV. A, V. A a VI. A - katalogové listy, poradenské zprávy IIŽ s MP a vysvědčení za 1. pololetí škol. roku 2002/03
8. Individuální vzdělávací programy všech IIŽ s MP platné ve školním roce 2002/2003
9. Školní sešity a další práce, žákovské knížky a notýsky žáků tříd IV. A, V. A a VI. A
10. Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2002 – Škol (MŠMT) V 3-01
11. Plán kontrol ve školním roce 2002/2003, hospitační činnost ve školním roce 2002/2003
12. Rozvrh vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících uplatňovaný ve školním roce 2002/2003
13. Zápisy z pedagogických rad konané ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003
14. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002

ZÁVĚR

Individuální integrace žáků s mentálním postižením (dále i IIŽ s MP) probíhá na základě experimentu schváleného MŠMT již od školního roku 1999/2000. Škola má pro takové vzdělávání výhodné podmínky prostorové, nižší počet žáků ve třídách, kde se vzdělávají IIŽ s MP, vedení školy vytvořilo velmi dobré materiálně-technické podmínky, atmosféra na škole je pro práci IIŽ s MP velmi příznivá, pedagogové mají k integrovaným žákům pozitivní vztah a také spolužáci diferencovanou práci s IIŽ s MP respektují. Škola nemá potřebné personální podmínky. Na tento nedostatek reagují vyučující dálkovým studiem a absolvováním řady kurzů a seminářů, pro vzdělávání IIŽ s MP přínosných. Individuální integrace žáků s mentálním postižením probíhá vcelku úspěšně. Především tam, kde je zajištěna kvalitní spolupráce s rodinou takového žáka. Kde tomu tak není a kde podmínky nutné pro úspěch integrace nejsou, především u rodin sociokulturně znevýhodněných, které neplní dohodnutá pravidla integrace, tam je úspěšnost menší. Pozitivní zkušenosti a výsledky výuky IIŽ s MP však převažují. Zákonní zástupci hodnotí působení školy veskrze kladně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Mgr. Vladimír Bečvář	Bečvář v.r.
Člen týmu:	Mgr. Erika Bednářová	Bednářová v.r.

V Chomutově dne 27. března 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2003-04-04

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu
Titul, jméno a příjmení

Mgr. Dana Ostapčuková – ředitelka školy Ostapčuková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad - OŠMT, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem	2003-04-14	061 80/03-2005
Zřizovatel: Obec Strupčice, 431 14 Strupčice	2003-04-14	061 81/03-2005

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány